

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

La 50 de ani.

Anul acesta se implinesc 50 de ani, dela vestitul an 1848. Un jumătate de veac s'a scurs, de când aici la noi în patrie, în sinul poporului român, precum și în multe state europene s'au petrecut fapte și schimbări, cari au pus hotar între trecut și viitor. Nici un an din veacul nostru nu are zile așa de însemnate și vrednice de aducere aminte pentru aproape toate popoarele Europei, ca anul 1848. În nici într'un an versul sfânt de libertate n'a răsunat deodată și pretatindenea, peste munții și văile, peste câmpiile și luncile Europei, ca la 1848.

În lungul și latul Europei una și aceeași dorință a frământat piepturile a milioane de oameni, una și aceeași țintă i-a pus în mișcare. Idealul libertății, al drepturilor omului și a drepturilor naționale: eată ținta spre care nisuit-au popoarele la 1848. Aceasta le-a pus în mișcare și le-a dat curajul și însuflețirea.

De idealul libertății încălzitu-s'au și însuflețitu-s'au și moșii și părinții noștri la 1848. Focul sfânt al libertății a străbătut prin orașe și prin, sate făcându-și intrarea și în cea din urmă colibă iobăgească.

Eată pentru-ce, la semnul dat adunatu-s'au zeci de mii de Români din toate unghiurile țerei la Blaj, pe „Câmpul libertății”, așa, că în protocolul luat în adunare bine s'a zis, că s'a adunat „na-

țiunea română din toată Transilvania, spre a se înțelege asupra trebuințelor sale și asupra modului de a le îndrepta”.

A fost ziua de 3/15 Maiu, 1848!

Zi măreață, cu înălțătoare momente și pastrătoare de mari și sfinte aduceri aminte, ea are însemnătate îndoită în viața istorică a poporului român.

În acea zi națiunea română „ajungând la cunoștința drepturilor individuale omenești, ceru fără întârziare desființarea iobăgiei”.

S'a hotărât deci libertatea individuală, libertatea omului, ca persoană privată.

Dar' tot atunci, cu mare însuflețire s'a proclamat și libertatea națională. În punctul 1, lit. c) a protocolului adunării se zice:

„Națiunea română s'a declarat și s'a proclamat de națiune de sine stătătoare și de parte întregitoare a Transilvaniei, pe temeiul libertății egale”.

După lungi secolii de restriște și suferințe, poporul român din Ardeal pentru întâiași-dată s'a proclamat în totalitatea sa de națiune liberă, pretinzând toate drepturile ce se cuvin unui popor liber și conștiu de chemarea sa.

Eată însemnătatea anului 1848 pentru noi și indeosebi a zilei de 3/15 Maiu. Temeiurile puse atunci de înaintașii noștri sunt tari și neînfrante, pentru-că isvorite sunt din ideea libertății și dreptății veșnice și pecetluite au fost cu jertfă de

sânge. Ele vor dăinui veacuri de-arindul și din generație în generație lumina-vor calea poporului nostru.

Cuvine-să deci, ca după scurgerea unei jumătăți de veac, noi urmașii de azi ai bravilor dela 1848 prinose aducem amintirei zilelor mari din 1848, între cari strălucește ziua de 3/15 Maiu.

Cuvine-să ca aceste zile mari și indeosebi proclamarea libertății noastre naționale, să o sêrbăm cu pietate, însuflețire și pompă.

Șirul zilelor mari se începe cu 3/15 Maiu. Până atunci avem vreme, deși nu prea multă, ca să ne pregătim.

Am arătat pe scurt însemnătatea anului 1848; am dat ideea, ca zilele mari să le sêrbăm. Rîndul frunțașilor este a plănu și a chibzui, cum să se facă sêrbările. Parastase în biserici pentru cei căzuți în luptă; adunări și sêrbări în deosebite locuri, în cari să salutăm pe aceia, cari părtași au fost la mișcările din 1848 și trăesc încă; încununarea cu flori și verdeață a mormintelor marilor noștri dela 1848 — acestea și altele s'ar pute pune la cale.

Vremea pentru asemenea sêrbări se apropie! Trebuie deci cu toții pe lucru să ne punem, aducându-ne aminte, că numai acel popor e vrednic de o soarte mai bună, care-și cinstește oamenii sei mari și trecutul seu, alcătuit din zile mari, înălțătoare și din zile de durere.

FOIȚA.

Povestea lui Bogdan Dragoș Vodă și a bourului.

(Urmare).

După-ce cu toții au luat în crurile ce mai rămăsese în corabie, și după-ce i-au dat foc, au crezut că cel mai bun și mai plăcut dar ce pot face lui Haroboe, este fata răpită, a cărei frumsețe era prea atrăgătoare.

Pintre hoți era și un tiner român, numit Gramen, carele auzind plânsurile și ferbințele rugăminti ale fetei spuse în limba românească, să înduioșă mult, oftă din adâncul inimii și simțindu-se pătuns de milă, își ridică ochii spre cer, ear' gândul îi sbura la chipul mântuirii acelei nefericite ființe.

După-ce hoții, cu scumpul lor odor pregătit ca dijmă Tătarului, se retraseră. În urma jefuirii, într'un loc apropiat, ca să-și sêrbătorească isbânda tihărească. Gramen, folosindu-se de întunecimea nopții, alergă la locul

luptei, unde căută și găsi pe nefericitul Caliman, încă cu viață, dar' prea amețit de groaznicile lovituri ce primise. Îl sculă din troinicu-i somn, îi legă rănile din cari curgea sânge; îl ridică pe calul sev, și pe cărări lătrălnice îl duse în mijlocul unei păduri unde trăia o bătrână, ce-i era cunoscută și care își plângea fetele și ficiorii răpiți în robie. Pe această femeie bătrână o chema Rebeca, ear' pe bărbatul ei, Humă, om de casa unui oare care Negrilă, își petrecea zilele, împreună cu stăpânul seu, ca slujitor în cetatea Romidava.

În îngrijirea Rebecii fu încredințat Caliman, care, simțindu-se peste măsură de slab, rugă pe binefăcătorul și mântuitorul seu, Gramen, a se îngriji de soarta nefericitei sale nepoate și a o duce până la Maramureș la logodnicul ei, dela care va primi neprețuite daruri. Când Caliman cu multă durere de inimă, cu ochii în lacrimi și cu vorbe jeluitoare ruga pe milosul Gramen să aibă grije de Branda ca de fata sa, acesta îi asculta cu multă luare aminte rugămintile, sentimentul

românesc svicnia cu putere în pieptul Românilui Gramen. I-se înfățișa înaintea ochilor mulțimea nenorocirilor ce bietul popor român suferise dela păgâni; o schinteie de nădejde pentru mântuirea patriei de litfe străine îi trecu prin minte și acel ciaz trebuia să vie odată cu isbânda sa asupra mântuirii din robie a logodnicei Voevodului român. Se gândea într'una la chipul fetei ei; nici somnul, nici mâncarea nu-l prindeau; mintea lui urzia sute și mii de planuri, pe când buna Rebecă, se îngrija de sêrmanul Caliman, oblojindu-i rănile cu buruieni doftoricești și alinându-i suferințele cu descântece băbești și buruieni de dureri indulcitoare; cu toate acestea, fiindcă bolnavul stăruia să aibă și un duhovnic la căpătâiu pentru a-i mărturisii toate păcatele, după obiceiul creștinesc, spre ușurarea sufletului seu, buna Rebecă chiamă pe rătăcitorul prin acele locuri de frica păgânilor, bătrânul sihastru Coma, care în ascuns, prin vâgăunile și găurile munților să propoveduia credincioșilor fugămai mie. Evanghelii.

Causa națională în România.
Din București se vestește, că *comitetul național studențesc* a însărcinat pe studenții George *Forgala* și Basil *Demetrescu* a scrie o lucrare, în care să se facă cunoscută pe scurt, dar lămurit *causa națională română*. Lucrarea e menită pentru țărani, se va tipări în 20 de mii de exemplare și se va împărți pe toate satele României.

24 Ianuarie. Ziua de Sâmbătă, 24 Ianuarie v. (5 Februarie n.) este o zi însemnată în istoria mai nouă a Românilor. În această zi s'a făcut *unirea principatelor române*, Muntenia și Moldova, în România de azi. Această zi s'a sărbătorit și acum, ca totdeauna în România, ca o sărbătoare națională.

Totodată în această zi s'a fondat și *Liga culturală* și comitetul Ligei o sărbătoră în mod sărbătoresc.

Estan această sărbătoare s'a ținut la *Craiova*.

Comitetul central al Ligei a fost reprezentat prin domnii M. Vlădescu, Delavrancea, Periețeanu-Buzău, D. Nenițescu și V. Miculescu, însoțiți de entusiastul filoromân dl Jules Brun.

Festivitatea s'a ținut la Teatrul Național și s'a deschis prin imnul regal, executat de un cor de copii, ascultat în picioare de marea mulțime din sală.

Au ținut frumoase și înflăcătoare conferențe domnii Jules Brun, arătând cele ce va urma în conferențele sale despre noi, ce le va ține în Franța și Italia; dl Delavrancea despre *doină* și domnul Nenițescu despre *naționalism*.

Maghiarii și naționalitățile din Ungaria. O interesantă luptă de condei s'a desfășurat în revista săptămânală *Die Zeit* din Viena, asupra temei: *Statul național maghiar și naționalitățile din Ungaria*.

Lupta a provocat-o prof. Dr. Hugo Ganz, publicând un articol „*Statul național maghiar*”, în care deși osândește politica Maghiarilor, face totuși multă nedreptate naționalităților. Față cu acest articol a pășit prof. *Emil Neugeboren* din Sibiu, combătând cu succes toate greșelile, poate făcute fără voe, ale profesorului Dr. Ganz.

Acestui cunoscut, sărmanul Caliman își spusese păcatele, precum și scopul plecării sale și nenorocita soarte; rugă apoi pe pustnic să înștiințeze, cum Dumnezeu îl va lumina, pe Dragoș de această tristă pățanie.

Multe împilări, nevoi și angharale ce străinul a tot pus pe spatele bietului Român l-au adus la desnadejde; în nenorocire Românul ridică ochii spre cer, toată credința și-o pune în Dumnezeu, și-și face curaj, mângâierea sufletească ușurează pe om și-i dă oare-cari puteri. În starea sănătății lui Caliman se simți o prefacere neașteptată; mângâierea sufletească a bătrânului pustnic pe de o parte, ear' pe de alta suncul unor ierburi pe cari bătrânul le cunoștea ca întăritoare, i-au adus în scurtă vreme înviorare și oarecare desmormire în simțiri; sănătatea și virtutea i-se sporeau, văzând cu ochii. Pustnicul mulțumi lui Dumnezeu că a mai putut săvârși încă o faptă bună, scăpând un creștin din gura morții; apoi se supuse stăruințelor lui Caliman și plecă la Maramureș spre a înștiința pe Dragoș și Bogdan despre cele întâmplate.

„Răscoala Românilor“.

Am arătat în numărul trecut, cum după toate semnele spioni de ai stăpânirii au scormit, că Românii au voit să facă răscoală și cum, după-ce au sfăclit-o, tot stăpânirea vine și desminte știrile de alarmă, zicând, că ea nu știe nimic.

Aceasta însă pentru noi nu e destul, cum nu e destul pentru un om cinstit aceea, că un mișel strigându-i în tîrg între oameni, că e hoț, după-ce mișelul e strîns cu ușa, zice, că el nu știe nimic și să lapădă de toată treaba.

Noi cerem, ca lumină să se facă în afacerea aceasta! Cărem, ca stăpânirea să facă cercetare și să ne scoată la iveală sau pe acela, cari au voit să facă pretinsa răscoală, sau apoi pe mișelii, cari nume rău au voit să ne scoată.

De aceea ne pare bine, că în privința aceasta s'a făcut un pas spre scoaterea la lumină a adevărului — nu din partea stăpânirii maghiare, care acum dimpreună cu foile „*tace ca porcu în cucuruz*”, ci din parte românească.

Anume amândoi preoții, domnii *Toma Frateș* din Bacălu și *Toma Giurgiu* din Pucăreni, au făcut arătare la tribunalul din Brașov, împotriva aceluia, cari le-au călcat casa.

În arătările lor amândoi preoții spun, cum au venit la ei un necunoscut — aceeași persoană — și s'a dat de neguțător de lemne și tot atunci a sosit un altul dela postă, cu scrisori, în cari erau — vezi d-ta — apărurile de răscoală. Îndată după acestia a intrat în odaie un al doilea necunoscut, care a zis că e trimis dela ministrul de interne și că el știe, că ei, preoții, stau în legătură cu „*Liga*” etc. Necunoscutul al treilea a fost însoțit de doi gendarmi, cari au intrat în odaie, ear' în curăd au venit alți doi. Necunoscutul „*dela minister*” a luat apelurile și s'a făcut că arestează pe „*neguțătorul de lemne*”. Preoții au răspuns, că ei nu știu nimic despre nici o afacere de răscoală. Gendarmii la poruncă au căutat prin casă, răscolind totul, dar' n'au aflat nimic. Străinii și gendarmii n'au arătat, că ei ar ave poruncă de undeva se călce casele oamenilor, nici protocol n'au luat.

În urma acesteia preoții, cari dintre toți străinii numai pe un gendarm l-au cunoscut, au cerut dela tribunal să facă cercetare și să pedepsească pe mișei.

Vom vedea acum, că își va face datorința tribunalul sau se va cocoloși treaba, adevărindu-se și acum vorba: „*Turcul te bate, Turcul te judecă*”.

Bătrânul sihastru, nepăsător la primejdiile ce-l puteau aștepta, nici la osteneala unei așa de îndelungate călătorii, își puse nădejdea în Dumnezeu, desăgii pe spate și toiagul în mână; purcese apoi prin păduri și colnice, cunoscute numai cerbilor și vânătorilor, ferindu-se de ori-ce întâlnire străină; nu-și perdea drumul, căci rîurile, ce cu a lor ape limpezi udă șesurile țerei, îi serviau de călăuză. Sihastrul Coma trecu coama munților prin neguri înveluite și se coborî spre țeara Maramureșului.

Aici la curtea domnească a lui Dragoș se făceau pregătiri peste pregătiri pentru primirea frumoasei mirese; din zi în zi se aștepta sosirea ei; curtenii și ostașii toți erau veseli că le vine o Domniță tină și frumoasă. Un strălucit alaiu se dădese la hotarele țerei ca să primească pe tinăra Domniță cu toată suita ei. Pe când toți petreceau și se veseliau, așteptând pe mireasă, ea era dusă cu convoiul tătareesc la cetatea Romivada, și pusă în mare cinste. Aici un slujitor român, cu numele *Negrilă*, îi talmăcia pe românește vrerile lui Haroboe.

Un nou proiect de lege.

— Congrua sau plata preoților nostri dela stat. —

O nouă încercare de supunere și umilire se pregătește pentru noi și pentru preoțimea noastră din partea statului. E vorba, ca statul să dea un anumit salariu sau plată tuturor preoților din țeară, în forma de așa, ca să le întregască venetele, ce le au acum, până la o sumă de bani anumită.

La *preoții nostri gr.-cat.* regularea aceasta se face deodată cu a catolicilor; aceasta e în curgere și așa ministrul vrea să puie la cale plata preoților necatolici, între cari sînt și *preoții nostri gr.-or.* În privința aceasta ministrul de culte a subșternut dietei un proiect de lege, care are pe scurt următorul cuprins:

Proiectul se alcătuiește din 20 de paragrafi.

În el se spune, că întregirea venitului preoților catolici și gr.-cat. fiind în stare de regulare, până-când se va regula, statul va ajuta provisor pe unii preoți mai lipsiți.

Venitul posturilor preoțești ale celorlalte confesiuni se va întregi din partea statului la 400 și la 800 fl. Preoții, ca să primească întregirea venitului lor trebuie să se adreseze la ministrul, în decurs de un an, prin consistoarele lor și cu date, cari arată venitul. Preoților, cari au 8 clase gimnasiale și teologia cel puțin de 3 ani și sînt denumiți de parochi, li-se va întregi venitul la 800 fl., la ceilalți cari n'au pregătirea aceasta la fl. 400.

De întregirea venitului nu se pot folosi sau dacă o au, o perd, acei preoți, cari vor fi pedepsiți pe cale criminală, sau cari fac vre-o faptă imorală sau *au purtare împotrivoare statului* și în urma acesteia au fost pedepsiți pe cale criminală sau disciplinară.

Ce se consideră contrar statului: este cuprins în alineatul din urmă din §. 13 al art. de lege XXVI. din 1895.

N'am spus însă cum Românul *Negrilă* a ajuns în mare cinste la Tătarul *Haroboe*.

Întîmplarea a făcut aceasta, ear' nicidecum dragostea, căci nici-odată nu s'a iubit Românul cu Tătarul. Estă cum:

În vremea mai veche, când cetatea *Romidava* se afla sub puterea Românilor, *Negrilă* era unul din consilierii cetății; la iureșul sau asaltul cetății de către Tătari, *Negrilă* se luptă din răzputeri; trei din fiii lui periră măcelăriți de săcurea tătară, al patrulea era să fie lovit de o săgeată, dacă el, tatăl, nu l-ar fi apărât cu al său scut; însă când puse scutul în fața fiului său, ca să nu-l lovească lancea, acoperi și pe *Haroboe*, tocmai când o săgeată otrăvită fusese îndreptată asupra-i. Tătarul, prin întîmplare, fu scăpat dela moarte de către *Negrilă*. Se jură în legea lui Tătarul și făgădui lui *Negrilă* că-l va pune în mare cinste la curtea sa, ear' pe fiul acestuia scăpat cu viață îl puse în rîndul ostașilor aleși. Pe lângă aceste *Haroboe* avea nevoie de *Negrilă*, ca cel-ce cunoștea toate tainele cetății și locurile de prin prejur.

Cercetarea disciplinară trebuie să o facă consistoarele sau dela sine, sau la provocarea ministrului. Dacă la provocare nu o fac sau *dacă sentența adusă nu mulțumește pe ministru*, el poate de trage din puterea sa și pe temeiul actelor de acuză, plata de întregire a preoților.

Întregirea venitelor preoțești se face în decurs de 9 ani și anume în cei dintâi trei ani se urcă întregirea treptat la 200 și 600, iar în următorii 6 ani la 400 și 800 fl.

Aceste hotărâri se cuprind în paragrafi 1—10, iar în ceilalți sunt expuse principiile, pe temeiul cărora au să se facă arătările venitelor și cheltuelilor preoțești din parochii.

Acesta e cuprinsul proiectului. El, precum vedem, asemenea n'a putut rămâne neînveninat de bănuiala „*purtare dușmănoasă statului*“. Prin aceasta preoțimea noastră, dacă ar primi plată dela stat, vine supusă bunului plac al ministrului sau mai bine zis: al notarilor, solgăbirilor și spionilor și denuncianților maghiari și jidovi dela sate.

Eată pentru ce am zis, că noul proiect pregătește umilire preoțimei noastre și pierderea neatirării mai pentru nimic.

Dar' vom ave prilej a mai scrie despre acest proiect.

Din Austria.

Lucrurile în Austria sunt mereu în febră. Luptele dintre Nemți și Slavi se continuă nu numai în dietele singuraticelor țări și în reprezentanțele și pe stradele orașelor, ci lupta s'a încins și între tinerimea nemțească și slavă dela școlile înalte, încât aceste au trebuit să fie închise.

De altă parte bărbații fruntași politici și partidele au pregătit deosebite

Dar' să ne reîntoarcem la Branda, pe care am lăsat-o dusă de Tătari în cetatea Romidava, și să vedem ce făcea și cum petrecea.

Frumoasa princesă era amărită; bătrânul Negrilă îi făcea fel de fel de jurăminte din partea stăpânului său, dar' ea nu voia să asculte; nu-i trebuia nici odoare, nici plocoane, nici mărirea ce 'i-se făgăduia, nici mâncare, nici vieța chiar.

Stătea posomorită și gânditoare; la ori-ce întrebare, la ori-ce făgăduință răspundea: nu; ea rămase neînvinșă la ori-ce propunere; pentru aceea fu dusă în închisoare, ca acolo în singurătate și între zidurile reci să-și îndulcească sentimentele, dar' ea păstra și acolo inima de Româncă, credința în Dumnezeu și în religia creștină, deși tină și neînvinșată cu lipsurile și greutățile. Haroboe, fermecat de chipul Brandei, deși plin de mânie pentru îndărătnicia ei, totuși îi trimise în închisoare o coroană și multe podoabe. (Va urma).

Din „Albina“.

N. I. Ciocan.

proiecte, prin cari să se restatornicească pacea, ceea-ce însă numai atunci se va întâmpla, dacă se va da libertatea națională tuturor popoarelor.

Eată întâmplările mai noue:

Nouele ordinațiuni de limbă.

Din Praga se anunță, din isvor vrednic de credință, că imediat după închiderea dietei boeme guvernul va convoca la nouă conferință pe bărbații de încredere cehi și nemți, spre a le prezenta nouele ordinațiuni de limbă. Învățăturile s'au și expedat deja.

Proiectul Cehilor tineri.

Cehii tineri, față de nouele ordinațiuni de limbă ale guvernului au făcut un proiect de lege care constă din următorii paragrafi mai însemnați:

Regatul boem rămâne una și nedespartit în toate cercurile sale administrative și legislative.

Limba cehă și germană sunt limbi regnicolare egal îndreptățite în întreg regatul boem.

Toate rescripțiile adresate dietei, rezoluțiunile prea înalte și publicațiunile guvernului, să se redacteze în limba cehă și germană.

Limba cehă și germană sunt limbi oficiale la toate funcțiunile de stat și regnicolare, și toți funcționarii de stat și regnicolari sunt obligați a cunoaște amândouă limbile țerei. Fiecărui cetățean îi stă în drept a folosi una din cele două limbi în toate funcțiunile din țară, și pertractarea se face în limba în care s'a scris arătarea. Inscricțiunile și stampilele autorităților trebuie să fie în două limbi.

Națiunea cehă și germană posedă caracterul națiunii politice cu drepturi egale, și fiecare cetățean are dreptul a-și folosi limba lui în viața publică și privată.

Închiderea școlilor mai înalte.

Greva studenților germani din Austria a devenit atât de aspră, că guvernul a recurs la mijlocul extrem. Ministrul instrucției publice a dispus printr'un rescript adresat rectorilor — ca facultatea juridică, medicală și filosofică a universităților din Viena, Graz, Innsbruck și Praga să fie cu 7 Febr. n. închise pe semestrul de iarnă. Localitățile universității s'au încuiat și studenții numai cu voce specială le mai pot cerceta.

Al doilea semestru se va începe la 7 Martie n. Cei ce vreau să se înscrie pe noul semestru, vor trebui să se oblige în scris, că vor observa conștient legile universitare. Cei-ce nu fac asta nu vor fi înscriși. Iar' cei-ce vor comite turburări și după înscriere, vor fi simplu eliminați.

Asemenea ordinațiune s'a dat și privitor la școlile superioare tehnice din Viena, Praga, Graz și Brünn, cum și privitor la școala superioară agronomică din Viena.

AVIS.

Primind din mai multe părți rugări, ca să nu sistăm trimiterea foii cu numărul de față, căci ni-se vor trimite în scurtă vreme abonamentele restante, înștiintăm pe iubiiții nostri cetitori, că se mai trimite la adresa tuturor și numărul acesta. Cu numărul viitor apoi vom fi siliți a întrerupe negreșit trimiterea mai departe a foii pentru aceea, cari nici în decursul săptămânii viitoare nu vor plăti abonamentul.

Rugăm deci de nou pe restanțieri să binevoiască a trimite în curând prețul abonamentului.

Cei-ce voesc să aibă *Călimdarul Poporului* pe anul 1898 s'at rugați a 'și-l procura cât mai în grabă, de oare-ce nu se mai află de vânzare decât puține exemplare, cari zi de zi trec. Prețul Călimdarului este 20 cr. și porto 5 cr.

Doamne nu lăsa să mor.

De D. Izidor, sergent în Viena.

Doamne nu lăsa să mor

Până-ce nu mă însor,

Că ar fi mare păcat

De-aș muri neînsurat,

O blândiță floricea

Ar perli de jelea mea,

Doi luceafări ca de foc

N'ar mai străluci de loc.

Știi tu măndro cumcă eu

Gata sunt ca să te ieu,

Dacă și tu-așa voești

Spune că nu te 'ndoești,

Măne ne vom credința

Poimăne ne-om cununa,

Și-apoi bun e Dumnezeu

Vom trăi și noi mereu.

Poesii populare.

Din Căpâlna-inferioară.

Culese de Dem. Lazăr Todoran, inv.

— Juratu-m'am mândrei mele

Că la alta n'oi mai mere,

Jurământul 'l-aș călca

Dar' mi frică de mândra,

Că începe-a blăstema

Și blăstămul m'a ajunge

Și toată vieța-oi plânge,

Și ca ea n'oi mai afla

Să umblu toată țeara.

— Așa-mi vine dor și jele

După voi măndrele mele,

D'asa-mi vine-un dor și plâns

Unde-am fost și ce-am ajuns.

Cin' 'ți-a pus numete tōu

A fost chiar pe gândul meu,

Că ție 'ți-a zis Mărie

Să-mi fii dragă numai mie.

Reuniunea „Frăția“.

Bilanțul.

Am primit la redacție: *Bilanțul reuniunii „Frăția“* a Românilor din comuna *Cața* (Transilvania), statornicii în România — pe timpul dela 28 Ianuarie 1897, până la 28 Ianuarie 1898.

Reuniunea „Frăția“ din București este, precum știm, întemeiată de Românii ardeleni, cu scop de a ajutama pe teren cultural-național, economic etc. pe Românii din *Cața*.

Din bilanțul sau socotelile ei anuale dăm următoarele date:

Adunarea generală a fost conchemată pe Mercuri, 9 Febr. c., în care la ordinea zilei au venit: darea de seamă asupra stărei reuniunii, alegerea comitetului pe 1898 și propuneri etc. din partea membrilor.

Averea reuniunii este: 3451 lei 60 bani. Ca ajutor s'a trimis în *Cața* 106 lei 65 bani.

Membrii comitetului au fost: *Ignatie Mircea*, student în drept, președinte, *George Boer*, v.-președinte, *George Sas Diacul*, secretar și *G. I. Comșa*, casar, apoi 4 contro-ri și 4 suplenți.

Membrii reuniunii au fost în total 67, cei mai mulți aflători în București, și câțiva în *Cața* (Ardeal).

Balul „Frăției“.

Am dat într'un număr de mai înainte invitarea la balul „Frăției“. *Tribuna* primește o corespondență din București despre acest bal, dat în 15 Ian. n. în sala „Dacia“, care din acest prilej era frumos împodobită cu brazi și steaguri tricolore.

Etată ce scrie între altele corespondentul „Tribunei“:

La un sfert de cias după sosirea mea își făcù intrarea președintele. Îmi era cunoscut, dar' nu ca președinte. Era simpaticul student în drept, *Ignatie Mircea*. Toată lumea îl primia cu simpatie. Musica îi făcù cinstea cântând *Deșteaptă-te Române*.

Două muzici desfătau publicul: una cânta celor, cari ar fi voit să danseze „jocurile de salon“, ear' alta *jocurile naționale*.

Balul fu dechis prin un vals, căruia îi urmă o frumoasă *Ardelenească*. Îți era mai mare dragui să vezi pe frumoasele Ardelenice și pe flăcăi, îmbrăcați în frumosul costum național, jucând drăgălașele lor jocuri. Pe

la ora 10 sala Dacia era plină. Veselia între jucători creștea mereu. Culmea 'și-o ajunsse între 12 ore și 1 după miezul nopții.

Pause nu erau. Când încetau jocurile de salon, începea îndată musica națională să cânte jocuri naționale.

Zorile zilei își făcuseră apariția și lumea veselă încă tot nu părăsise balul.

Cea mai mare rinduială a domnit în tot timpul balului. Succesul a fost neașteptat. La bunul succes al balului a contribuit mult zelul neobosit cu care a lucrat comitetul. Cu deosebire unii din membrii comitetului au desvoltat o ne mai pomenită activitate.

Onoare unor astfel de oameni altruști, cari pun binele obștesc mai pe sus de interesul lor, onoare președintelui care a dovedit mult tact și pricepere în conducerea societății și a balului ei.

Pentru mine balul reuniunii „Frăția“ a lăsat o neștearsă plăcere. U. p.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare.)

Moartea lui Stefan-cel-Mare.

Nici un om nu se naște ca să se moară. Așa și Stefan-cel-Mare. El deși fusese în viață un fenomen, un geniu extraordinar — dar' era om, și ca om trebuia să moară. Dar' el la moartea sa avu' totuși o mângâiere de a vedea Moldova mândră și neatîrnată. Simțind că acuși va fi chemat în lăcașurile cele vecinice, hotărî a pune Domn în locul seu înainte de moarte-și, ca nu cumva după moartea sa să se nască diferite războaie civile și prin aceasta să dea ansă inamicilor de a cuprinde Moldova. Chemă dar' pe Metropolitul țerei, pe episcopi, boieri, și mai marii oastei pe câmpul numit »Direptatea«, unde el înainte de 47 ani fusese ales de Domn.

Boierii erau împărțiți în două cete, unii voiau să aleagă de Domn pe

Bogdan, fiul lui Stefan, ear' alții pe Petru Rareș. Înțelegând Stefan de această faptă a boierilor, porunci să fie dus cu patul la locul de alegere. El era bolnav în pat și suferea greu de podagră, carea îi și pricinui moartea. Acolo Stefan porunci ca să 'i-se aducă înaintea sa capii cetei contrare, pe cari îi muștră aspru. Apoi întorcându-se către mulțime zise: »Știu că în curând voi să mor, deci cer dela voi nu ca să alegeți pe fiul meu Bogdan de Domn, nu, ci cer să alegeți pe cel mai vrednic, care să guverneze țeara aceasta așa, cum am guvernat-o și eu, și să o apere de dușmani«. Atunci toată mulțimea într'un glas aleseră pe Bogdan de Domn, știindu-l pe el mai vrednic de a călca în urmele părintelui seu.

După alegere Stefan fu dus cu patul la palat unde se adună mulțimea, ear' el, adevărat Stefan, se adresă către ei cu cuvintele următoare: »Sfinților Părinți! iubiți boieri! și iubite fiule Bogdan! V'am chemat aicia, ca simțindu-mă aproape de moarte, să vă descoper voința mea cea din urmă, și vă jur pe Dumnezeu cel viu și pe sfânta Maica lui ca să urmați sfaturilor mele. Voi știți cu toții câte furtune au trecut peste noi, căci piepturile noastre le-au oprit, de aceea oastea să vă fie totdeauna gata de războiu, totdeauna gata de a-și apăra patria dulce; ear' voi în Leși (Poloni) să nu vă încredeți, că Leșii sînt vicleni, și nu-și țin cuvântul dat. Ungurii sînt trufași, deci în ei ear' să nu vă încredeți, căci ei numai de frică știu. Dacă însă veți fi siliți a face una ca aceasta, atunci mai bine să vă învoiți cu Turcul. Dacă însă Turcii se vor atinge de drepturile și libertățile religioase și politice ale țerei, atunci mai bine să muriți cu toții lup-tându-vă, decât să cădeți robi«.

(Va urma.)

— Cine nu-î mîncat de rele
N'are ce cânta de jele,
Să mă lase să cânt eu
C'am ajuns destul de rău.

— Lasă mîndră c'asa-î bine.
Ca să fiu și fără tine,
Fără tine pot trăi
Ca tine mai pot găsi.

— Câte mîndre-am avut eu
După toate-mi pare rău,
După una mi mai jele
C'a știut vorbele mele.

— Câte dorurile grele
Toate-s în lume a mele,
Altul moare om bătrîn
Nu ști dorul de ce-î bun?

— D'asa mîndră-am auzit
Că tu de rău m'ai vorbit,

Dar' vorbește câte-î vrea
Pîn' pe min' mi-î mai vedea.
Plînge inima din mine
Ca un copil de trei zile,

Copilul plînge și 'nceată
Inima mea nici-odată,
Că se simte vinovată
După mîndra cea lăsată.

— Mîndră spune maică-ta
Să 'ngrădească ulița,
Tot cu spin și cu melin
Să nu ne mai întîlnim.

— Da 'mi-a spus frunza de vie
Că dragostea nu-î moșie,
Numai trudă și urgie
Mestecată cu mînie.

— Taci inimă 'n stînul meu
Nu mai spune că 'ți rău,
Fii inimă răbdătoare
Ca pămîntul sub picioare.

— Lasă-me maico să dorm
Că nu mi-î da după domn,
Că mi-î da după un om prost
De-a mîncă și-n dulce post.

Bată-te mîndruță bată
Patruzeci de zile-odată,
Două stele d'ingă lună
Și credința mea cea bună,
Dorul și necazul meu
Să mori când voi voi eu,
Să te plîngă maică-ta,
Maică-ta și tatăl tîu,
Dumineca 'n sîrbători
Printre fete și ficiori,
Și-atunci să-și aducă-aminte
Că-î blăstîm de oare unde,
Nu-î blăstîm dela tăicuț,
Că-î blăstîm dela drăguț.

Museele Curței împărătești din Viena.

— Vezi ilustrația. —

Viena este nu numai unul dintre cele mai mari orașe ale Europei, dar' este și unul dintre cele mai frumoase. Multe ulițe sînt de o frumusețe răpitoare, largi și împodobite cu alee frumoase și cu zidiri mărețe. Astfel este între altele ulița *Ring* (inel) ca și care nici un oraș din Europa nu are. Ea e rotundă, încunjurând mijlocul orașului și dela forma ei își și are numele.

Laturile ei sînt mărginite de palate uriașe și pompoase, între cari sînt mai multe zidiri publice, precum universitatea, parlamentul, casa orașului etc. Astfel de zidiri mărețe sînt și cele două muzee împărătești, cari sînt o adevărată podoabă a împărătescului oraș.

PARTEA ECONOMICĂ.

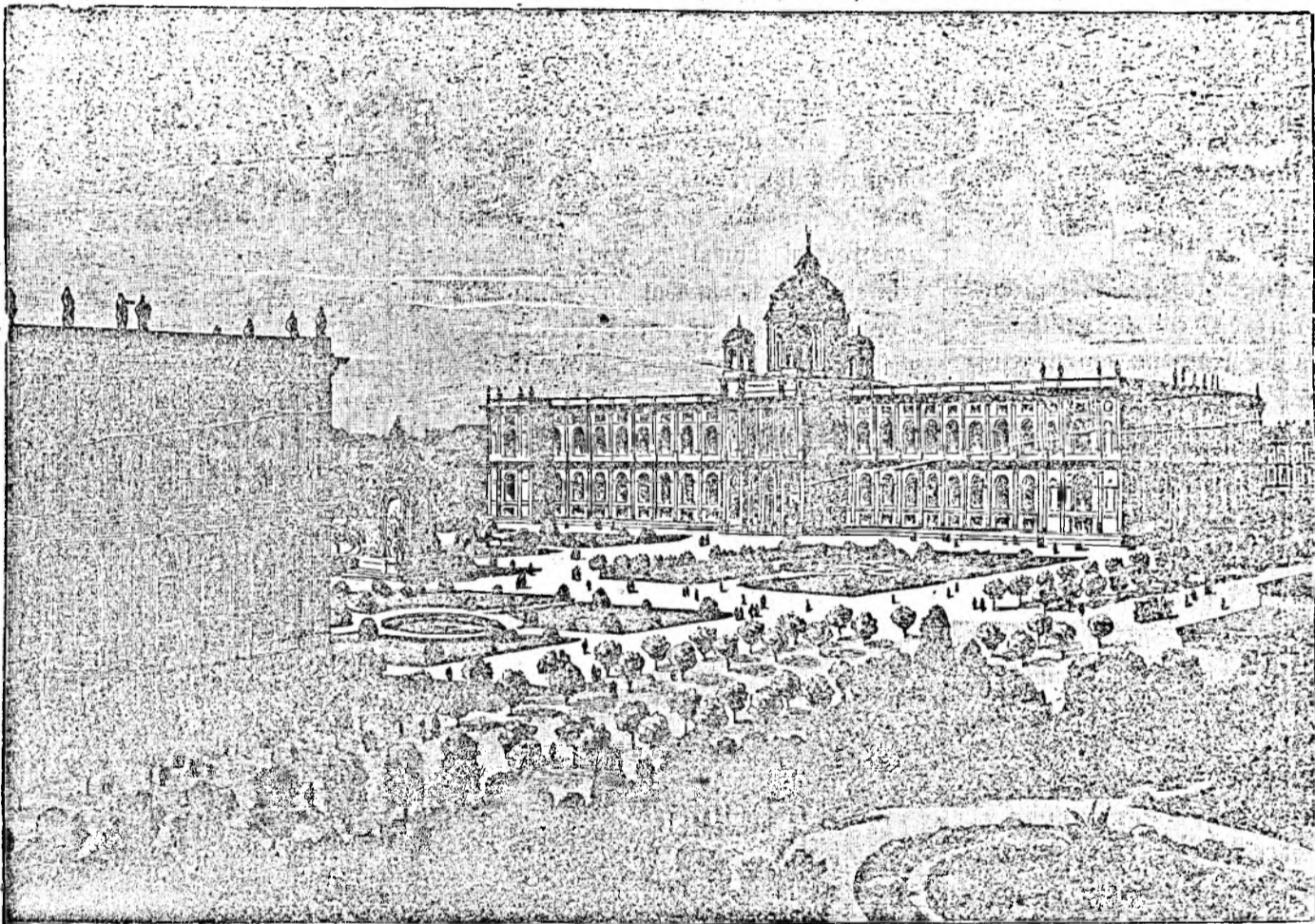
Îmbunătățirea stărei țeranilor prin școală.

Fără îndoială, timpurile trecute au fost mai priincioase pentru economi decât cele de față. Servitorii erau mai ieftini. Cărașii le aduceau multora venite însemnate. Meșterii încă se bucurau de câștiguri mai bune și peste tot era mai ușor ca azi a ajunge omul la avere.

Această schimbare n'a pricinuit-o altceva, decât drumurile de fer. Prin înființarea lor s'a înlesnit trecerea oamenilor în alte țări și strămutarea sărăciei la orașe. Prin ele au încetat mai cu totul cărașii și cu ele și împușinarea venitelor la mulți economi. Meseriașii încă se luptă cu mari greutate; fabricile

cineva în contra lor. Oamenii din ținuturile, unde nu se află drumuri de fer, simțesc mai mult relele și păgubele, ce le aduc cu sine lipsa acestora, fără a se bucura cât mai puțin de folosul lor.

Prin urmare nu în contra drumurilor de fer trebuie să luptăm, ci în contra neștiinței dela sate. Pentru-că, pe când în orașe cei-ce se pregătesc a deveni meseriași, industriași și neguțetori se împărtășesc din an în an de învățături tot mai multe și mai potrivite chemărilor lor, pe atunci economii noștri cărtesc și strigă în contra școlii, socotindu-o ca o pedecă însemnată a înaintării economice; ear' pe copii 'și' i rețin dela școală, chiar și în timpul iernei și cu atât mai mult îndată-ce dă primăvara.

Museele Curței împărătești din Viena.

Ele au formă pătrată și sînt zidite după același plan. În unul din ele sînt lucruri și rarități din istoria naturală (animale, plante, etc.) adunate din toate părțile lumii, în celalalt sînt lucruri prețioase de artă, precum picturi, statue, ect. Între ele se află statua măreață a împărătesei Maria Teresia.

Museele, nu numai în afară, dar' și înăuntru sînt de frumusețe răpitoare. Coridoarele (gangurile) și salele sînt împodobite cu frumoase figuri, ear' lucrurile adunate în ele, și cari sînt averea familiei împărătești a noastre, prețuesc milioane de florini.

Museele sînt deschise pentru public. De aceea mii de privitori se împulzesc prin săli, admirând raritățile și toate mândreniile, aflătoare în ele.

li nimicesc încetul cu încetul. Baiii ajung cu chipul acesta în mâinile fabricantilor și negustorilor mari din cetăți, economii dela sate sărăcind, ear' cetățile și orașele crescînd și îndogățindu-se. Din ce cîas s'a pornit această stare de lucruri, s'a început și un fel de luptă între orașe și sate, ear' învingerea au câștigat-o deja cele dintăiu.

Din această stare nepriincioasă economilor și meseriașilor ne am pute smulge mai ușor — vor zice unii — când n'ar mai fi drumurile de fer. Numai că aceasta are să rămână o zădarnică dorință. Împotriva la mersul timpului și împotriva culturii înzădar am și lupta. Dar' de altă parte drumurile de fer aduc și celui mai neînsemnat econom atâtea avantajii (lucruri bune), încât ar fi prostie să lupte

Și ce va urma de aici? Meseriașii, industriașii și neguțetorii vor fi pregătiți bine pentru chemarea lor și mai isteți; din contră fiitorii plugari vor rămâne departe înderțul lor, lipsiți de cultura minții și a inimii, și deci amenințați la tot pasul a fi înșelați de câți trașimpinși, veniți cine mai știe de unde, dar' meșteri de a trage pe sfoară pe cei nepricepuți. Ce va folosi apoi, că copiii, din vîrsta cea mai fragedă, în loc de a fi fost trimiși la școală, au fost dedați la lucru, dacă — fără știință rămânînd — câștigul lor va ajunge în pungile altora, cari au umblat la școală. E mai pe sus de ori-ce îndoială, că cel-ce nu--și dă copilul regulat la școală, nu lucră pentru binele și fericirea lui, ci pentru ticăloșirea și călicirea aceluia. (Va urma.)

O trebuință arzătoare.

(Urmare și fine).

Este lege, prin care toate școlile au fost îndatorate a-și avea grădinile lor de pomi și legumi, iar învățătorii au fost îndatorați să le cultiveze împreună cu școlarii și școlărițele.

Prin această lege, făcută de vre-o 30 de ani, s'a avut în vedere pregătirea tinerimei școlare — a bărbatilor pentru cultivarea legumelor; iar pentru învățători s'au pus în vedere, dacă își vor face datoria, și unele venituri.

Dar' ce s'a ales din toate acestea? Aproape nimic. Sânt și azi protopopiate, în cari nu se află nici măcar o grădină școlară ceva mai bine îngrijită și în foarte multe comune nu se află nici un singur plugar, care să se priceapă la prăsirea pomilor. Cu toate-că dacă ne-am fi apucat de atunci cu pricepere și dragă inimă de lucru, am putea avea grădini școlare, cari să nu te mai sature a le privi; iar grădinile din comunele noastre de pretutindenea ar putea fi în mare parte pline de pomi, căci oamenii sub 40 de ani, toți ar fi putut să se îndemâneze cu prăsirea lor.

Și ce ne dovedește această împrejurare? De bunăseamă că și multă nepăsare, dar' în locul întâiu, aproape totală nepricepere din partea celor chemați.

Dintre toți luminătorii poporului dela sate, învățătorilor li-s'a fost lăsat mai mult cinstea de a se face propoveditorii științelor economice; dar' pregătirile meșteșugărești în această privință chiar și în preparandiile de stat, au fost pricina de căpetenie, că nu 'i-s'a deschis economiei, prin școală, un drum mai larg și mai bun de înaintare. Nici măcar pomăritul, pe care s'a pus și se pune mai mare pond (greutate) în preparandii, adevărat în școlile pentru formarea învățătorilor, nici chiar el n'a făcut și nu face — prin mijlocirea școlii și a învățătorului — un pas mai simțit înainte.

Mai tot așa stă treaba și cu ceilalți luminători ai poporului. Rari sânt comunele noastre, unde preoții ori notarii români s'au făcut înainte-mergătorii țeranului în purtarea unei economii adevărat raționale.

Dela un timp s'au scris și se scriu călindare, cărți și gazete de cuprins economic, a căror înțeles folositoare asupra poporului nime nu o trage la îndoială.

Cu mai mare putere însă, ca toate cele numite, lucră „reuniunile economice”, cari sânt menite a pune în mișcare nu numai pe luminători, ci și masele poporului: prin înființarea de *tovăreșii agricole*, prin întocmirea de *exposiții de vite, bucate, poame, mașini și unelte economice* ș. a.; dar' și astfel de reuniuni nu avem, decât una singură, cea din comitatul Sibiiului, care lucră cu multă pricepere și

tragere de inimă pentru a da avânt economiei noastre peste tot.

Și pentru-ce oare nu putem noi să avem câte o reuniune economică în fiecare comitat, în care se află Români? Pricina cea dintâu și cea mai însemnată nu poate fi alta decât lipsa oamenilor anume pregătiți pentru economie, în academiile economice, pentru-că numai astfel de oameni ar putea lua în mână și cârmul cu destoinicie treburile înaintării noastre economice. Ori-ce s'ar zice, una stă, că adevărat: la ceea-ce omul nu se pricepe în destul, nici nu se încumătă.

Nici nu ne va putea nime dovedi, că s. p. învățăturile ce le iau învățătorii timp de câte o lună, pentru a putea deveni învățători în școlile economice de repetiție, — ar fi de ajuns ca să le deschidă un orizon larg, cuprinzând tot ce trebuie să știe și să poată un adevărat povățuitor în cele economice.

Deci numai bărbați pregătiți anume în cele economice, întocmai cum se pregătesc preoții, judecătorii, advocații, inginerii, silvicultorii, oficerii ș. a. pentru chemarea lor, numai astfel de bărbați ar putea scoate din noroiu carul economiei noastre, și numai ei ar fi în stare a schimba din fundament tot ce se ține de economie. Câte un astfel de bărbat este neapărat de lipsă, cel puțin, în fiecare protopopiat și n'ar trebui să crățăm nici o jertfă pentru pregătirea și susținerea lor. Altfel va trece mult timp până să pornim pe calea cea adevărată, pe care mergând poporul nostru va ajunge la îndestulare și fericire,

Începe să ne lipsească chiar și „pâinea cea de toate zilele” — de aceea ne trebuie oameni, cari să ne învețe a face pâine și din peatră — iar' acestia sânt *economii pregătiți anume în școlile înalte economice; eată „o trebuință arzătoare!”*

Prăsirea galițelor.

Boalele galițelor.

(Urmare).

De comun însă prăsitorii cei nepricepători nu se interesează mult de galițele lor devenite bolnave. În cele mai multe cazuri cugetă, că galița bolnavită are țignă, ceea-ce află de bine a putea vindeca prin tăierea de jumătate a limbei dela bietul animal, după aceea unge vârful limbei cu unt sau unsoare de porc, astupând cu asta gura galiței. De multe ori se bagă prin nasul animalului bolnav o peană adăpată în untura ghindurei, neavând mai mult grije de el. Găina șede în starea asta într'un colț, ca să se însănoșeze sau se piară.

Alți prăsitori mai înțelepți dau animalului bolnav pe lângă un nutreț moale, untură și piper, îl pun separat într'un loc cald și ajung prin asta mai mult, decât cei dintâiu. Este de prisos de a trage pielea învîrtoșată a limbei, căci pielea de

asta au și animalele sănătoase. Limba animalului se uscă prea tare prin căldura internă a animalului, prin respirarea tare pe lângă deschiderea ciocului, fiindcă nările nasului sânt în cele mai multe cazuri astupate. Asta se întâmplă însă nu ca cauză, ci ca urmare a morbului. Tot asemenea este succesul curățirii limbei, în urma căruia untura, care o dăm animalului, vindecă rana făcută pe limbă.

Țigna (cobia) nu este alta decât un catar al pielei mucoase dela nas sau o iritare a nodului gâtului, ceea-ce se manifestează prin strănutare și tusă.

Precum se întâmplă la cele mai multe boale de rind, de acesta încă putem mai ușor a ne păzi decât a-l vindeca. Îndeosebi să încunjurăm nutrețul prea cald, apa de beut necurată, nutrețul mucețit, necurat, curentul aerului în cotețe, umezeala și schimbarea repede a temperaturii.

Medicina principală la aparițiunea boalelor numite este untura și piperul, nutrețul moale, pâinea muiată în vin și apă de beut cu conținut de fer. Ochii și nările, cari eventual vor curge sânt de a se spăla cu apă caldă sau cu o soluțiune de vitriol de zinc conținătoare 1/2—1 procent și a se unge cu puțină untură. Este de recomandat totodată a ține galițele bolnave în locuri calde, nu prea luminoase, separate de alte sburătoare. Pe lângă asta este bine a unge cu pinșula gura și laringele cu glicerina sau cu o soluțiune conținătoare de 3 procente acid cloric.

(Va urma).

Iuliu Bardosy.

Societatea de cumpătare din Babța.

Babța (Sălajin), la 31 Ianuarie n. 1898.

Domnule Redactor!

„Societatea de cumpătare” din comuna noastră 'și-a ținut a cincia adunare generală, la 30 Ian. a. c. n. La aceasta au luat parte mulțimea membrilor societății și 9 nemembri; acestora le-au plăcut mult lucrările societății noastre.

1. Președintele societății M. O. D. *Stefan Pop*, paroch local, prin o vorbire lungă și plină de învățături morale, referitoare la daunele, ce provin din beuturile spirtoase, care duc la peire trupul de împreună cu sufletul, declară adunarea de deschisă. Vorbirea președintelui fu primită cu vii urări de „să trăiască”.

2. Notarul „Societății de cumpătare” *Gavriil Aluaș*, învățător local, citește raportul despre activitatea comitetului din anul trecut, care fu ascultat cu multă plăcere și viu interes din partea întregii adunări. Erau mândri, că sânt membri, și că cu dînșii s'a întemeiat această societate binefăcătoare lor și urmașilor lor.

3. După aceea conform §-lui 5 din statute, adunarea alege pentru anul 1898 următorii oficiali: M. O. D. *Stefan Pop*.

paroch local de președinte. O. D. Petru Pop, cooperator și dl Teodor Pop, proprietar de vicepreședinți; Gavriil Aluaș, învățător și dl Traian Brendușan, primar comunal de notari; Gregoriu Balaș de cassar, ear' Ioan Buda de controlor.

Membri în comitet: Ioan Pop Gl., Stefan Blidar, Gavriil Șimonca, Teodor Filip, Vasile Blidar, Simeon Ardelean și Alexa Blidar. Dintre acestia doi de împreună cu un notar al societății vor supraveghia asupra membrilor și tot la 2 săptămâni vor raporta presiului casuri de abateri.

Cercându-se scotelile cassarului și controlorului, prin notarul Gavriil Aluaș, prin dl Petru Pop și Ioan Buda, s'a aflat, că societatea de cumpătare are bani gata 8 fl 57 cr., ear' bucate (mălaiu) 126 merțe mari, sau în măsuri noue 38.68 hl. Cassarului și controlorului li-s'a dat absolutor.

Notarul Gavriil Aluaș prin un discurs sfătuește membrii societății, ca în cărcima Jidantului după nimica se nu calce; dacă le trebuie sare, tăbac ș. a. să trimită un copil sau femeia să-i aducă și în modul acesta nu vor veni în atingere cu oameni corupți, cari anume li indeamnă, ca să-și calce făgăduința.

După aceea ia cuvântul dl Petru Pop, și le arată cum să dedă omul cu beutura mergând la cărcimă și în scurtă vreme se face cel mai bețiv om.

Ne mai fiind altele la ordinea zilei președintele prin o vorbire însuflețitoare închide adunarea, indemnând membrii la punctuoasa ținere a statutelor.

Raportul

comitetului „Societății de cumpătare“ din Babța despre activitatea sa din anul 1897, citit în adunarea generală a aceleiași societăți la 30 Ianuarie 1898 st. n. de Gavriil Aluaș, învățător și notar.

Onorată adunare generală!

A sosit timpul să ne dăm seamă asupra activității sau lucrării noastre din anul trecut despre „Societatea de cumpătare“ a noastră și să croim calea înainte pe viitor.

Societatea noastră, întemeiată prin noi toți, cari edntem de față și alții, cari nu sunt acum la viață sustă de patru ani și roade frumoase a adus atât moralicește și cât materialmente.

Deosebit în anul trecut societatea noastră și membrii ei vor fi neșterse din inimile alor mii de indevizi, care au citit Foia Poporului și alte ziare române și maghiare. — Teată lumea vorbea numai de „Societatea de cumpătare“ din Babța și de bravii membri ai aceleia. — Lumi de zile în anul trecut „Foia Poporului“ a scris tot despre hărnicia noastră, publicând lucrările noastre și pe bravii membri ai societății.

Comuna noastră Babța și numele locuitorilor acestora cu întemeierea „Societății de cumpătare“ vor rămâne scrise pe paginile istoriei.

Din statul vecin, din România, încă s'au interesat de societatea noastră.

Notarul acestei societăți Gavriil Aluaș primi din Iași o epistolă dela marele învățat

dl A. D. Xenopol, profesor la universitatea de acolo, în care li împărtășește, că în Iași s'a constituit: „Liga ieșană“ contra alcoolismului, adevărat însoțiva beuturii spirituoasă peste măsură, rugându-l a-i face cunoscut mijloacele ce le întrebuițăm noi, atât pe cale oficioasă, cât și pe cale privată pentru stăpîrea acestui rău din popor.

La cererea „Ligei ieșene“ din partea notarului societății noastre li-s'a trimis un „Memoriu“ despre „Societatea de cumpătare“ din Babța. Memoriul acela s'a publicat în foaia științifică și literară „Arhiva“ din Iași.

Preaveneratul comitet al „Ligei ieșene“ prin secretarul seu dl A. C. Cuza ne-a trimis societății noastre 3 broșuri interesante: 1. Apel și statute, 2. Ce e alcoolismul și 3. Programul „Ligei ieșene“ în contra alcoolismului însoțite de o binevoitoare corespondență,

(Va urma.)

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

(Urmare și fine).

Reuniunea stuparilor din Ungaria, după ce a reprimat clișeurile ce le-a dat Reuniunii agricole pentru a le folosi la broșura „Cartea stuparilor săteni“, de Romul Simu, a trimis cautiunea depusă cu 25 fl.; totodată mulțumește pentru exemplarul trimis și se roagă a li-se mai trimită spre întrebuițare 2 exemplare. Cu aceste în legătură se constată, că din cartea amintită s'au tipărit 1000 exemplare la „Tipografia“ pentru prețul de 94 fl. 50 cr., din cari 75 fl s'au solvit cu bani gata, ear' pentru restul banilor cu 19 fl. 50 cr. s'au dat 55 exemplare din broșură. Această carte folositoare se pune în vânzare prin toate librăriile noastre și se recomandă dlor proto-presbiteri, parochi și învățători a o procura și distribui ca premii pentru școlari. Prețul ei este 35 cr. și cu post-porto cu tot 40 cr.

La dorința direcțiilor „însoțirilor de credit sătești sistem Raiffeisen“, s'au tipărit pe speșele Reuniunii 2000 obligațiuni cu text român și maghiar, care se vînd cu 1 cr. coala, cum și 1000 cărțile pentru debitorii însoțirilor, cu prețul de 3 cr. exemplarul, în care se cuitează capitalele și interesele (cametele) plătite de datorășii însoțirei.

Înaltul minister reg. uvg. de agricultură arată Reuniunii, că la 1900 se va ține în Paris (Țeara-Franțuzească) o expoziție internațională, la care și statul nostru o se iee parte cu tot ce vrednic se va crede pentru expoziție, drept ce întrebă, că Reuniunea în ce mod ar crede, că ar pute să iee și ea parte la acea expoziție? În fața acestei întrebări comitetul a hotărît să se facă o reprezentăție la înaltul minister, în care să se arete pe scurt lucrările folositoare, săvîrșite de Reuniune până acum; mai departe, că în părțile noastre se află fel de fel de lucru care vrednic ar fi de expus, și că spre scopul de a atrage luarea aminte a locuitorilor asupra acestui lucru, comitetul crede, că e de lipsă să aranjeze în toamna anului 1898 sau în Sibiul sau în Sebeșul-săseșc o expoziție de vite de prășilă, împreună cu o expoziție de poame, de unelte economice, de produse ale industriei de casă și altele, și că spre acest scop ministerul să dea Reuniunii un ajutor de fl. 500 din visteria statului, cu care să se acopere speșele expoziției, premiile și altele.

Cum această ședință s'a ținut în ziua din urmă a anului, comitetul a statornicit

pentru anul de față următorul program de activitate (de lucru):

Întruniri agricole se vor ține în 1898 după puțină în comunele: Vale, Ludoșul-mare, Rechita, Răhău, Topârcea, Sebeșul-de sus și în Alțina;

Expoziția de vite obișnuită, dacă nu se va pute săjunge la bun sfîrșit cu cererea amintită mai sus — se va ține în comuna Răvoșita;

Cursul de altoit pomi se va ține în comuna Sadu;

Pomi altoiți (câte un măr pătul) se vor dărui membrilor din Garartului;

Semințe de nutrețuri măiestrite (trifoiu, luțeră, napi) se vor procura pe cheltuiala Reuniunii și se vor împărți între membri;

Tot pe speșele Reuniunii se vor cumpăra și împărți între membri ouă de gălște mai alese;

Mașina de sămănat se va da ori-cui o va cere spre folosire, mai departe comitetul va procura un trier și o săpătoare Planet, cari se vor da și ele spre folosire;

Se va împărți între membri un număr mare de pădureți, meri, peri, pruni, ciresigutui, perseci americani și altele;

O vițea de rassa „Pinzgau“ curată se va dărui unuia dintre membrii Reuniunii cu locuința în Földes;

Cereri pentru ajutoare bănești se vor adresa băncilor noastre;

Cuptorul de uscat poame sistem „Caznille“, ce este zidit în Săliște, se va pune în lucrare în toamnă;

Direcțiunile tovărășilor agricole și ale „însoțirilor de credit sistem Raiffeisen“ să fie rugate se facă comitetului raport despre lucrările săvîrșite în 1897 și să aștearnă câte un exemplar al bilanșurilor lor!

Se vor scoate în nouă ediție toate cărțile Reuniunii spre care scop d-nii autori să binevoiască a complecta cărțile lor; se vor tipări statutele Raiffeisen în limba maghiară; cărțile, ce Reuniunea le dă se vor numerisa și scoate sub numirea „Biblioteca Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“;

Cei împărtășiti de Reuniune cu seminturi, cu pădureți, altoi etc., să fie rugați a raporta comitetului despre sporul făcut;

Adunarea generală pentru 1897 se va ține în Bradu;

Reuniunea din venitele anuale pune basă la fondul pentru expoziția și sărbările, ce se vor ține, când Reuniunea va fi implinit 25 ani de activitate;

La toate prilejurile date se vor indemnă lruntașii din comune a întemeia tovărășii agricole, însoțiri de credit sistem Raiffeisen; mai departe se va vorbi despre industria de casă etc.

Ecuivalentul.

După averile cari trec prin vânzare sau moștenire dela un stăpân la altul, la trecere se plătește o anumită sumă statului. Sînt însă averi cari rămân timp îndelungat în stăpînirea aceleiași persoane juridice sau aceluiași stăpân. Astfel sînt averile bisericesti, fundațiile etc. După aceste se plătește la stat așa numitul *ecivalent*. Ecuivalentul se măsoară sau se aruncă pe baza înștiinșărilor ce trebuie să se facă la direcția financiară și anume pe vreme de 10 ani. Cei din urmă 10 ani s'au sfîrșit cu 31 Decembrie 1897.

Pentru cei 10 ani ce se încep cu 1 Ian. a. c. să aruncă de nou ecivalentul și bisericile și corporațiile au drept

să-și înștiințeze în decurs de 90 de zile adecă până la sfârșitul lui Martie, averile pentru măsurarea dreaptă a ecvivalentului.

Dăm aci o instrucție în privința aceasta după „Foaia Diecesană“ din Caransebeș, care a fost făcută acum sunt 10 ani de fostul episcop Popasu și a fost trimisă ca cercular protopopilor și preoților:

Dela 1 Ianuarie 1888 intră în vigoare o lege nouă pentru aruncarea ecvivalentului (artic. de lege XLV. din 1887) și ea aruncul ecvivalentului se poate face în înțelesul legii celei noue, Înaltul Ministru de finance reg. ung. a dispus, ca să se conscrie din nou averile corporațiilor morale, care sunt supuse dărei de ecvivalent.

De oare-ce sesiunile parohiale, care se află în folosința preoților și pământurile școlare, cari se află în folosința învățătorilor, precum și pământurile comunelor noastre bisericesti ori casele, care se află în proprietatea și folosința bisericii ori școlii, sunt supuse la plățirea ecvivalentului și ecvivalentul îl plătește în înțelesul legii cel-ce folosește pământul, adecă preotal, învățătorul sau comuna bisericască, de aceea legea dispune, ca fiecărui usufructuar de pământ parochial, școlar și bisericesc să i-se trimită o tipăritură separată pentru mărturisirea venitului curat ce-l aduce pământul ori casa, ce se află în folosința sa și care cade sub ecvivalent. Așadar' atât preotul, învățătorul, cât și comuna bisericască are să primească dela oficiul de percepere câte o coală, în care va avea să introducă venitul curat, ce-l aduce pământul, așa precum se arată în foaia catastrală, ori venitul curat, al casei, ce aduce chirie. Aceste coale de mărturisire, după-ce se vor umplea, au să se subșterne la oficiul pentru măsurarea competențelor erariale cel mult până la 31 Martie 1888 cal. nou.

Venim deci a da, cu privire la fașionarea datelor pentru măsurarea ecvivalentului domnilor protopresbiteri, administratori protopresbiterali, preoți, învățători și epitropi parochiali următoarele îndrunări:

Preotul primar încredințat cu conducerea oficiului parochial are să recerce antistia comunală (primări), ca aceasta în înțelesul art. de lege XXXIV. din 1881 să extradee din foaia catastrală adeverințe separate despre venitul curat catastral: a) al sesiunii parohiale; b) al pământului școlar; c) al pământului bisericesc. Ear' dacă comuna bisericască ar avea vre-o casă în oraș, care aduce chirie, atunci va avea să se ceară dela primărie adeverință despre venitul curat, ce-l aduce casa și de după care venit curat s'a aruncat darea de chirie în anul trecut, care adeverințe sunt scutite de timbru.

Primind aceste adeverințe, preotul primar va îngriji, ca pe basa adeverințelor să se umple coala de mărturisire despre

sesiunea parochială, care coală va subscrie-o acel preot, care folosește sesiunea parochială, apoi să se umple coala de mărturisire despre pământul folosit de învățător ca salar, având a o subscrie învățătorul, care folosește pământul; apoi va avea să se umplea coala de mărturisire despre pământul, care e al bisericii ori școlii și nu să nfiă nici în folosința preotului, nici în folosința învățătorului, ci îl folosește biserica ori școala și această coală va avea să o subsemneze epitropul parochial primar.

Aceste coale de mărturisire trebuie umplute cu mare băgare de seamă, ca să nu se străure greșeli, căci dela aceste fașioni atină aruncarea ecvivalentului. De aceea la umplerea coalelor de mărturisire să se întrebe notarii comunali.

După-ce coalele de mărturisire se vor fi umplut, acestea dimpreună cu adeverințele dela antistete comunale au să se subșterne la protoanon cel mult până la 20 Februarie a. c. cal. nou spre censurare; ear' domni protopopi censurându-le au să le rețină oficiilor parochiale cel mult până în 25 Februarie (Va urma).

Sfaturi economice.

Caii asudați de lucru sau fugă.

Îndată după sosirea acasă, înainte de toate, trebuie deshămați și după aceea preumblați timp mai îndelungat în liber. Pe timp rău sau în răceli mari, caii se freacă la locul lor în grajd cu sucituri de paie uscate, până-când se sbicesc și, apoi li-se pune nutreț dinainte. Tina de pe picioare și foale încă se curățește prin frecare, nu însă prin spălare și mai cu seamă, nici-când cu apă caldută sau caldă și încă cu atât mai puțin înainte de plecare sau după sosire. Seara înainte de culcare spălarea cu apă rece în timpul iernei, ear' vara în o scaldă curată, le face foarte bine cailor.

Să nu nutriți cu cartofi încolțiți!

Economul să se păzească de cu primăvară a nutri animalele cu cartofi, cari au început a da (a încolți). Înainte de a se pune vitelor spre mâncare, cartofii sunt a se curăți bine de colții lor, pentru-că acestia conțin un venin primejdios, cu numele solanin, care e mult vătămător, îndeosebi vitelor.

Animalele, cari capătă astfel de nutreț, își perd voia de mâncare, stau la iesle cu capul plecat și cu picioarele crăcite, ochii le sunt țintiți în gol și pulsul le bate foarte repede; ele sunt înveninate. În mers șovăiesc și cad în brânci, cuprinse de amețală. Afară de aceste la vaci se mai arată umflarea foalei, urdinare și colică.

Puține sau multe soiuri de poame?

Când un econom ar ține în grajdul seu cinci sau șese rase (soiuri) deosebite de vite, când ar cultiva în locurile sale opt sau zece soiuri de orz sau de cartofi, cu gândul să vândă produsele lor, fiecare om înțelept și-ar lega capul în semn de compătimire (milă). Chiar așa este judecat și cel-ce cultivă în grădina sa 10 sau 20 soiuri deosebite de poame. Toți cari au făcut astfel au ajuns în sfârșit la convingerea (părerea nestrămutată), că nimic nu e mai rău pentru pomărit decât prășirea nenumăratelor soiuri de poame, cari nici într'un mod nu se pot valora. Nime nu cumpără poame de 20 soiuri deosebite, mestecate unele cu altele; un cvant (o măsură) însă cât de mare din un singur soi de poame se poate valora în orice timp.

Știri economice.

Societatea comercială română

„Severineana“, începută de Români grănițeri dela Caransebeș, după-cum cu bucurie aflăm, este aproape fapt împlinit. Eată ce ne spune în privința aceasta „Foaia Diecesană“ din Caransebeș: „Intemeierea „Severinenei“, ca societate comercială pe acții, e aproape intrupată. Capitalul de fondare, 100.000 de coroane, împărțit în 2000 de acții, este subscris, deși puțini sunt subscriitorii. El este subscris mai tot de Bănățeni. În fruntea lor stă Prea Sfinția Sa dl Episcop Nicolae Popa, care a subscris cele mai multe acții, dovedind astfel, că și cu fapta contribuie la instituțiuni ce au de scop prosperarea turmei Sale. De laudat între acționari sunt și Ilustrii Mocsonyosți, apoi actualul president al Comunității de avere, dl Ilie Curescu, și unii preoți, învățători și cărturari de ai noștri, cari nu numai că s'au argajat cu denarul lor la fundarea „Severinenei“, ci au fost și neobosiți în căutarea de acționari. Va să zică greutatea cea mai mare la înființarea „Severinenei“ este învinsă“.

Linia de tren dublă între București și Ploiești e făcută până la Crivina. Pentru complectarea ei mai trebuie 800.000 lei. Pentru-ca să fie prelungită până la Predeal, cum vrea direcțiunea căilor ferate române, cheltuelile totale vor trebui să fie sporite până la vre-o 20 milioane.

Starea economică în țeară după rapoartele trimise ministrului unguresc, este următoarea:

În Ianuarie vremea a fost mai mult uscată și rece; dar' spre sfârșitul lunii s'a schimbă și de atunci e mai mult umedă, înorată și moale. La sfârșitul lunii a fost un vifor mare. Sămănăturile de toamnă sunt destul de bune, pentru-că în urma vremei moale și a ploii, au răsărit; fac însă excepție unele ținuturi, în cari vermii și șoarecii au stricat mult. Ne fiind iarnă mare, șoarecii nu s'au prăpădit și așa fac mari pagube.

Lucrările economice, fiind pământul desfundat și tinos, cam stau în loc, și numai ici-colea se cară gunoii și se ară. De nutreț nu este lipsă, numai paie sunt puține ici-colea. Puterea de nutrire a nutrețului e mai slabă, ca anul trecut, așa, că vitele se îngrașă mai anevoie. De altcum, vitele, afară de porci și oi, au iernat destul de bine.

CRONICĂ.

Pregătirile pentru jubileul M. S. Monarchului decurg în Austria întreagă. De curând o viață mișcare s'a pornit între oficerii vechei armate austriace, în scop de a sârba și ei jubileul. S'a făcut un apel către acei oficeri, cari au luat parte la revista militară sârbătorească din 2 Decembrie 1848 ținută la Olmütz — ca să se înlățească și la revista de aniversare ce se va ține tot acolo la 2 Dec. a. c.

Revista militară ce s'a ținut la Olmütz în 1848 e de însemnătate pentru faptul, că ea s'a aranjat din prilejul urcării pe tron a Monarchului nostru, care la acea revistă s'a prezentat întâia-ori armatei sale ca șeful cel mai înalt.

Examen semestral. Sâmbătă în 29 Ianuarie st. n. s'a ținut examenul semestral la școala română gr.-cat. din Sibiu, dovăduindu-se o frumoasă înaintare. Cu acel prilej, pe lângă domnul protopop Ioan V. Rusu, directorul școlii au mai fost de față trimiși ai comitetului școlastic parohial domnii Basiliu Pop Harșan, Iuliu Bardoși și Nicolae Togan.

Domnul protopop a dat povețe școlarilor: despre cum să se poarte și ce se face pentru a deveni cu timp membri folositori ai bisericii și neamului; ear' dl Bardoși, presidentul „Reuniunii pentru ajutorarea școlărilor dela această școală”, a împărțit fetițelor bumbac, jolj și recușite, pentru-ca lucrul de mână, propus de domnișoara Eugenia Tăbăcariu, să aibă succes tot mai mare. Școlarilor, cari știu ceti, li-s'au împărțit ca premii cărți de cetire,

Despre „Reuniunea română de cânt și muzică din Lugoj”, i-se scriu „Foi Diocesane” următoarele: „Una dintre cele mai vechi, dar' totodată și în floare societăți culturale și civilizațoare fără îndoială este „Reuniunea română de cânt și muzică din Lugoj”. În sine această reuniune este bine organizată, bine disciplinată și activă ca puține alte societăți de felul ei; în afară se bucură de renume, ce a trecut peste granițele țerei noastre. Aceste momente mă fac să mă ocup cu adunarea ei generală ținută în 18/30 Ianuarie. Adunarea a fost foarte bine cercetată atât de membrii ei activi, cât și de cei sprijinitori. Dintre cei prezenți amintesc pe domnii Dr. George Popoviciu, T. H. C. Bredicean, Dr. D. Florescu, V. Furca, C. Birăscu, Virgil Tomiciu ș. a., cari toți, cu viu interes, urmăreau afacerile Reuniunii. Din rapoartele cassarului, arhivarului, dar' mai ales din cel al secretarului, ce merită să fie publicat, s'a putut vedea, că societatea face progrese uimitoare. Noi ne mulțumim a aminti, că societatea în decursul anului trecut a dat trei producțiuni, dintre cari una în favorul Reuniunii învâțătorilor gr.-or. români din diecesa Caransebeșului și că numără 90 de membri activi, cari pe lângă prestațiunile lor, ca Reuniune, formează și un cor bisericesc, care în toate Duminecile și sârbătorile mari cântă în biserică românească din Lugoj în cor mixt sau de copii. Numai aceia, care a auzit aceste coruri, își poate face o adevărată idee despre prestațiunile lor, despre talentul și zelul conducătorului lor artistic. Un ce caracteristic am văzut la adunare. În Lugoj sînt o mulțime de bărbați de carte și cu toate acestea e rar, ba chiar a nevoe, de găsit omul, care să iee asupra sa presidenția Reuniunii.

Și tocmai din astă cauză dl Dr. Stefan Petroviciu, în contra voinței sale exprese, a fost silit să primească pentru a treia-ori presidenția Reuniunii. Noi nu putem, decât felicita pe dl Dr. Stefan Petroviciu, care totdeauna știe să fie la locul seu. — După adunare, întreg corul provăzut cu făclii și lampioane și în fața unui număr public a făcut o frumoasă serenadă nou alesului president. După serenadă toți coriștii și coristele, încunjuțați de mulți membri ajutători, s'au intrunit în sala casinei române, unde între cântece și toaste și-au petrecut până la miezul nopții, când re-am despărțit, coriștii mulțumiți cu presidentul și comitetul nou ales, presidentul cu membrii ai căror cap este, ear' membrii ajutători mândri și de unii și de alții”.

Producții și petreceri. Primim învitate la concertul împreunat cu declamațiuni, teatru și joc, ce-l va aranja „Reuniunea socialilor români din Sibiu” Duminecă, în 1/13 Februarie 1898, în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus”, sub conducerea dlui Candid Popa, învâțător și cu binevoitorul concurs al d-nei Margareta Moldovan și a unui grup de clerici din seminarul „Andreian”. Începutul la orele 7 $\frac{1}{2}$ seara. Prețul de intrare: de familie la 3 persoane 1 fl. 80 cr.; pentru domni 1 fl.; (membrii Reuniunii 80 cr.); pentru dame 60 cr. Suprasolviri benevole se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare seara la cassă.

Program: I. Concert. 1. a) „Cetea luminei”, b) „La o rândunică”, cor bărbătesc de I. Costescu. 2. a) „Sărmană frunză”, b) „Rămăi sănătoasă”, cor mixt de G. Dima. 3. „Cât aș dori”, de G. Vasiliu, tenor solo, executat de dl N. V. Ișan, cu acompaniare de muzică (cuartet), aranjat de A. Roth. 4. a) „Pe marea lină”, b) „Seară”, cor de dame, de Wiest. 5. „Zis-a badea”, cor mixt de G. Muzicescu. 6. „Vântul suflă”, cor bărbătesc de Dürer. 7. „La oglindă”, poezie de G. Coșbuc, predată de d-na Margareta Moldovan. II. Teatru. „Rusaliiile”, vodevil într'un act de Vasile Alexandri. Persoanele: Domnul Ionis Galuscus, vechilul moșiei și profesorul școlii din sat: dl Demetriu Axente. Tachi Răsvătescu, sub-prefect: dl Nicolau Ișan. Toader Buimăcilă, vornicul satului: dl George Poponea. Susana, nevasta lui Toader: d-șoara Eugenin Grecu. Vasile Veveriță, fruntaș: dl George Mocian. George a Saftai, țeran: dl George Săsărman. Catrina: d-șoara Elena Poponea. Safta, țerancă: d-șoara Victoria Nicula. Un gendarm: dl Pavel Imbăruș. Țerani, țerance. Fumatul înainte de orele 10 $\frac{1}{2}$ este oprit.

— **Tinerimea română economică din Alba-Iulia** dă o producțiune teatrală împreunată cu joc, în 12 Februarie st. n., în localul domnului Antoniu Cricovean. Începutul la 8 ore seara. Prețul intrării de persoană: locul I. 80 cr., locul II. 60 cr., locul III. 40 cr., în picioare 30 cr. Venitul curat este menit pentru scop de binefacere. Alba-Iulia, 31 Ianuarie 1898. Iuliu Roșca, președinte. Antoniu Cricovean, vicepreședinte. Ioan Anghel, cassar. Nicolau Timișan, controlor. Program: *Nunta țerănească*, comedie într'un act de V. Alexandri, împreunată cu cântările Sârba popilor și Jurământul de amor. Persoanele: Mireasa Leonora: Maria Anghel. Mirele Ionescu: Ioan Cormos. Preotul Gusti: Augustin Batenzan. Servitorul mirelui Ionel: George Lancrajan. *Peneș Curcanul*, cântată de Mihail Cionca. *Turcul*, cântare turcească cântată de Silvsstru Ciumbudean. *Anunțata, sârmana pescărișă*, joc dela Veneția, cântată de Laura Stanciu. *Dojele*,

cântare italiană în campo împreună cu cântările Visul fetei, Rătăcesc în căi străine, cântate de Iuliu Timișan, Ioan Cormos, Ioan Bucută, George Lancrajan și Nicolae Bărdaș. *Cio-banii*, dialog predat de Iuliu Timișan, Ioan Muica și Nicolae Mărginean. *Favorita Regelui*, comedie. Favorita regelui: Eva Stain. Regele: Mihail Cionca. Soldat mitresc: Ioan Cormos. 3 călugări: Augustin Batenzan, Ioan Muica și Vasile Cormos. Ca curtesane: Maria Podar, Rosalia Fekete, Elena Bogdan și Maria Muica. *Ifig Evreul*, dialog de Mihail Cionca, Petru Anca și Vasile Anghel. Se vor juca „Călușorul” și „Bătuta”.

— Corul vocal gr.-cat. din Oravita-rom. va aranja o producțiune Duminecă, în 13 Februarie st. n. 1898, în sala „Împăratul Austriei” din loc, cu următorul program: a) *Concertul*: 1. „Cântecul viteșului” de I. Vorobchieviciu, cor bărbătesc. 2. „Murgulețul” de I. Murășan, cor mixt. 4. „Frunzuliță foi de nuc” de V. Vasilescu, cor bărbătesc. b) *Teatru*: „Sătenii”, vodevil național în 4 acte de Alexandru P. Petrin. Persoanele: Georghică Stancu, pécurar: dl A. Toc; Dochia, o țerancă: d-șoara F. Mădru; Stavre, chinez: dl C. Vodă; Maria, soția sa: d-șoara M. Frenț; Ileana, fiica lor: d-șoara E. Bogdan; părintele Vasile: dl A. Frenț; Aureliu, fiul lui: dl C. Lazăr; Stancu, învâțător: dl I. Călin; Moise, ardeșagul satului: dl G. Măgurean; Ioan Bloj, dobașul satului: dl L. Voda; Nicolae Ciubală, cimpoyer: dl G. Coterlă; un țeran dl L. Mădru; țerani, țerance și nuntași. După producțiune joc. Începutul la 8 ore seara. Prețul intrării de persoană: I. loc de șezut 50 cr., II. loc de șezut 40 cr., III. loc de stat 30 cr. Venitul curat e destinat fond. școl. gr.-cat. din loc.

Mort învial. Un cas de senzație s'a petrecut la *Cașovia*. Un cărămar, căzut fără simțiri pe stradă, fusese crezut mort și dus la casa rece. Noaptea însă, cărămarul și-a venit în fire, a eșit din sicriu și cu toată puterea a început să bubue în ușa încauțată a casei de morți. Vecinii nu ctezau nici unul să se miște, de teamă că „s'au sculat morții”. Abia într'un târziu îngrijitorul șintirimului a scos din prinsoare pe mortul — viu.

— Un asemenea cas s'a întâmplat de curând și în *Orșova*, dar' cu sfârșit trist. Soția cassarului comunal, crezută moartă, s'a trezit îngrozită în sicriul închis și a început să suspine. Scoasă afară, a răposat a doua zi.

Lăutari români la Paris. Sînt în mare slavă, în iarna aceasta, lăutarii români în lumea veselă parisiiană. În cafeneaua *Maxime*, una din cele mai cercetate, cântă un taraf de lăutari din București sub conducerea cunoscutului Mitache. Alexandru Puiu, nepotul cunoscutului Hagiu diu Focșani, cântă la Place Blanche, cea mai veselă cafenea din partea de oraș Montmartre. Acest Puiu, zice „Epoca”, a părăsit țeara acum patru ani, și astăzi e însurat cu o Englezoaică din Londra, unde a cântat mai mult timp, obținând laudele tuturor cunoscătorilor de muzică.

Distincție. Aflăm cu plăcere, că dl Al. Candale, inginer silvic și silvicultor-șef în administrațiunea domeniului regal dela *Mălini* (județul Suceava din România), de loc din jurul Năsăudului, a fost decorat din partea M. S. Regelui Carol cu *crucea de cavalier al „Steii României”*. Înainte cu câțiva ani, dl Candale a fost decorat cu *ordinalul „Coroana României”*, în gradul de cavalier.

Deputațiunea femeilor săsești la reîntoarcere din Viena a fost primită în chip sărbătoresc prin orașele săsești, dar' cu deosebire în Sibiu și Brașov, de unde au fost cele mai multe membre ale deputației. În aceste două orașe la sosirea femeilor s'a adunat la gară o mare mulțime de Sași și printre ei și Români și le-a primit cu însuflețite strigăte de „hoch“ (să trăiască); după sosire femeile au fost salutate cu câte o vorbire și li-s'au predat buchete de flori, legate ce panglici în colorile săsești. Primirea în smândouă orașele a fost foarte frumoasă și impunătoare, numai în Brașov s'au încercat câțiva împintenați să facă turburare, strigând: „Ejen Báffy“ și alte neblejii. Au fost însă huiduiți cu strigăte de „Abzug“ și „Pfu“. La câteva zile după sosire s'a dat în onoarea membrilor deputației câte un banhet în Sibiu și în Brașov, unde s'au ținut vorbiri naționale înflăcărâte.

Prigoană contra unui învățător săsesc. Turbați de ținuta bravă a Sașilor naționaliști din Brașov, manifestată cu prilejul primirii la gară a deputației damelor săsești, deregătoriile maghiare de acolo s'au pus pe prigoane. O prigoană au pus-o deja la cale. Au pornit cercetare pentru crima de vătămarea persoanei împăratului-Rega ce ar fi făcut un învățător Frideric Reimesch, care strigase la gară „Abzug“ și „Pfu“, când Ungurii sbierau și ei. Cercetarea s'a pornit pe motiv, că învățătorul a strigat „Pfu!“ pe când Ungurii strigau „Ejen a király“ și „Ejen Báffy!“. Înaintea judei instructor, acuzatul a recunoscut că a strigat „Pfu“, dar' nu la adresa Domnitorului, ci la adresa lui Bánffy.

Pictorul român, dl Ioan Zaicu, care a făcut la Viena șese ani de zile studii înalte în arta picturii peste tot și îndeosebi în cea bisericească orientală, s'a așezat — în Jimbolea, unde și-a deschis atelierul (lucrătoria) sau bine întocmit. Lucrarea sa cea mai nouă — vestește „Biserica și Școala“ — a îndeplinit-o minunat tinerul nostru pictor la biserica cea mare gr.-or rom. din frunțașă comună Nădlac.

Atragem luarea aminte a cetitorilor noștri asupra titlului pictor.

Furtună groznică în America. La New-York și New-England furtuni mari au bântuit deunăzile. Zăpada a acoperit drumurile și căile ferate și a îngropat trenuri. Mai grozavă a fost furtuna în orașul Boston, unde s'au prăpădit pe ulițe la 200 de cai. Pe țărmul mării 36 de oameni s'au înecat.

O întâmplare sfâșietoare s'a pretrecut săptămâna trecută la Cluj. De câțiva ani fusese transferat acolo locotenentul de infanterie Vassichek, care nu peste mult a devenit căpitan. Tinerul căpitan s'a căsătorit în curând cu o frumoasă domnișoară din Brünn. O căsnicie dintre cele mai fericite duceau în surăței. Dar' acum de curând frumoasa soție s'a îmbolnăvit greu și în scurt timp a răposat. Trupul moartei s'a transportat la Brünn. Căpitanul a plecat cu sicriul, dar'... nu s'a mai întors din Brünn. L-au găsit... împușcat pe mormântul soției.

Femeile în... politică. Guvernul bavarez a înaintat la camera din München un proiect de lege despre asociație, cu următoarele reforme interesante: Femeile majore pot lua parte la adunări publice de caracter politic, minorele însă nu. Femeile majore pot fi membre ale societăților politice, dar' numai când acestea au de scop înaintarea unor in-

terese special feministe, ca s. p. educația, îngrijirea bolnavilor etc. Proiectul ameliorează totodată pedeapsa delictelor ce se comit cu prilejul aranjării de întruiri. Partidele camerei au primit cu simpatie noul proiect.

Nou doctor. Ni-se scrie din Cernăuți, că dl Iulian Suciu, din dieceza Aradului, a fost înaintat la 2 Februarie n. doctor în științele teologice la universitatea Francisc Iosafină din Cernăuți.

Prețul bucatelor, mărfurilor și vitelor, în săptămâna trecută au fost următoarele:

Grâul numai în zilele din urmă a avut o trecere mai bună. Prețul, după calitate s'a mișcat între fl. 12.20 — fl. 13.20 per 100 chlg.

Secară e multă în piețe, dar' nu e prea căutată. Prețul a fost de fl. 8.50 — fl. 8.60 per 100 chg.

Ovșul puțin a fost circulat cu prețuri neschimbate.

Cucuruzul a scăzut atât în trecere cât și în preț. Cucuruzul vechiu cu 5.10—5.20 fl., cel nou cu 4.50—4.70 fl.

Mărfurile peste tot au rămas neschimbate în moderata lor trecere cu prețuri mijlocii.

Vitele cornute îngreșate se plătesc bine. Vacile cu deosebire sunt în preț. **Caii** se caută mai puțin. **Porcii** arstă ceva îmbunătățire în preț.

Apel.

— Sprijin bibliotecilor populare. —

Cu toată căldura recomandăm publicului nostru următorul apel ce ni-se trimite: Înființând în comuna Alămor o bibliotecă populară și dispunând de mijloace foarte modeste, în numele tinerimei române din Alămor ne luăm libertate a apela la bunăvoința p. t. inteligențe iubitoare de luminarea și cultivarea poporului român, spre a ajutama biblioteca noastră cu cărți acomodate pentru bibliotecii populare, eventual și cu alte mijloace. Sperăm, că tot Românul de inimă ne va da valorosul său concurs. P. t. donatori sunt rugați a ne trimite toate ajutoarele la adresa: Alexiu Lazar, preot gr.-cat. Alămor (u. p. Ladamos) comit. Albei-inferioare. Alămor, în 25 Ianuarie st. n. 1898. În numele tinerimei române: Alexiu Lazar, preot gr.-cat., pres. Ioan Neamț, bibliotecar.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

Sărbătoreala „Botezul Domnului“ a fost pentru noi Berlovenii într-o adevăr o zi de bucurie și însuflețire în cele strâns bisericești, zi de bucurie, căci văzurăm de nou că și în anul 1898 — într-o asemenea ca în an. 1897 — evlavioșii noștri creștini excelează în fapte bune creștinești, aduse pe altarul Domnului, într-o înfrumusețarea sf. noastre biserici.

Să vede dar', că într-o comună unde însuflețirea și animarea poporenilor de către cei chemați nu lipsește, acolo proverbul: „Voește și vei pute“ trup să face.

Așa și la noi în Borlova, la îndemnul zelosului preot Eliseiu Drăgălina, evlavioșii creștini frații Arsenie și Petru Dănescu cu soțiile lor Maria și Măria au binevoit a jertfi 4 icoane mari, foarte frumoase, în preț de 106 fl. v. a. spre împodobirea casei lui Dumnezeu. Și anume: I-a icoană reprezintă Nașterea Domnului cu cei 3 magi dela răsărit;

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

a II-a Botezul Domnului; a III-a Bunavestire și a IV-a Înălțarea Domnului; toate 4 zugrăvite pe tinichea, încheiate în ramuri de lemn sculptate modern și aurite; care icoane sunt menite ca să se poarte de câte 2 creștini în fruntea procesiunii, la casuri de eșire cu sf. litie.

Eternizat va fi deci numele acestor donatori pentru posteritate prin donațiunea făcută.

Asemenea și dl Visantie Babeu, comerciant în Borlova a binevoit tot la această zi a dona sf. noastre biserici o cruce de argint de china pe sf. pristol și o icoană înfățișând „Botezul Domnului“ pentru iconostas în preț de 12 fl. v. a., care toate fură sfințite de preotul local Eliseiu Drăgălina, cu ocaziunea sfințirii apei, afară la riv, în prezența unui public numeros, între tunetul tescurilor. După sfințire parochul susnumit într-o vorbire bine potrivită, n'a întrelăsat a aduce amintiților donatori mulțumirea cuvenită și a le ura ani mulți fericți, îndemnând totodată și pe alți creștini a urma acest exemplu frumos.

Comitetul parochial la vederea acestor fapte nobile creștinești nu poate întrelăsa de a nu aduce profunda sa mulțumită onoraților donatori mai susnumiți și pe această cale a publicității.

Borlova, în 25 Ianuarie st. n. 1898.

În numele comitetului parochial:

Zaharie Ianoșel,
președinte.

Ioan Rădoi,
notar.

R Î S.

Țiganul și iepurele.

Un purdelaș de Țigan se duse odată în pădure și din întâmplare văzu un iepure fugind. El nu mai văzuse până atunci iepuri, și venind acasă îi spusese mamei-sa: — Șu vai mama, șu vai, am văzut nu știu ce, venind de nu știu unde, și s'a dus nu știu încotru; dar' fugea mama, fugea, cu picioarele talapala, talapala, cu coada ceacaina, cu urechile drept așa.

Împart. de Dumitru Izidor, sergent în Viena.

Ce este o mașină dela tren.

Negrii din Africa nu cunosc cu toții calea ferată, ear' aceia cari văd întâiu trenul, se minună mult. Odată un negru întrebat fiind ce este mașina, a zis:

Mașina este un dobitoc negru, al cărui stăpân e un om alb. Dobotocul acesta are numai un ochiu: o lampă roșie, la mijlocul lui. Se nutrește cu fum și se înspăimântă de lucru; dacă omul alb îl silește la lucru, puțde și fluieră așa de tare, ca o miie de șerpi. Că de unde vine dobitocul acesta, nu știe nimeni pe la noi.

POSTA REDACȚIEI.

D. I. S. în V. Ce este de publicat, publicăm pe rînd. Știrea despre subloc. V. are puțină însemnătate. Povestea e cam slabă, dar' poate că va urma. Două mici lucrări publicăm azi.

S. P. în Roșia. Poesia trimisă nu e culeasă din popor și de altcum e slabă, nu se publică.

Gh. U. în Zil. Slabă, nu e de publicat.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călimdarul săptămânei.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele	
	Dum. Fiului rătăcit, gl. 2, sft. 2.	răs.	ap.	
Dum.	1 S. Mc. Trifon	3 Benignu	7 2	4 58
Luni	2 (†) Întimp. Dom.	14 Valentin	7 1	4 59
Marti	3 S. și drept. Simeon	15 Faustin	6 59	5 1
Merc.	4 Păr. Isidor	6 Iuliana	6 57	5 3
Joi	5 Mc. Agatia	17 Constanța	6 56	5 4
Vineri	6 Cuv. Păr. Vucol Ep.	18 Flavian	6 54	5 6
Sâmb.	7 Păr. Partenie	19 Susana	6 52	5 8

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

- Luni, 2 Februarie:** Ațel, Hațeg, Homorod, Jibău, Supurul-inf.
- Marti, 3 Februarie:** Beiuș, Huedin.
- Mercuri, 4 Februarie:** Aita-mare, Boroșneul-mare, Chibet.
- Joi, 5 Februarie:** Covasna.
- Vineri, 6 Februarie:** Țagu, Reghinul-săseșc, Rodna-veche.
- Duminică, 8 Februarie:** Alțina, Teiuș.

Pășunat.

Comunitatea bisericească ev. din Slimnic (Stolzenburg) dă în arândă pe un an, Duminică, la 13 Febr. n. înainte de amiază, lunca și dumbrava sa, de cam 420 jugere, ce se află în hotarul Buiei (Bell-Baia) și e bun ca loc de pășunat.

Prețul de strigare 1000 fl.

Vadiu 10% ori obligațiune.

Informațiuni mai de-aproape dă parochia. [483] 1-2

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 or. plus 10 or. porto.

O stia
de mi de familie
beau cu
predilectie zilnic

Vivat Se. Arăscăi

Kathreiner
cafeau de maltă Kneipp

Libera de substanțele stricicioase sănătății ale cafelei de boare, Kathreiner cafeau de maltă Kneipp are totuși aroma și plăcutul gust al aceleia. Provoacă de apetit, ușor mistuibilă, Kathreiner cafeau de maltă Kneipp s'a dovedit de la de ani ca deopotrivă pentru adulți ca și pentru copii. Excelent adăos la cafeau de boare, precum și cel mai recomandat înlocuitor al aceleia. Din punct de vedere al sănătății și al economiei veritabilul „Kathreiner“ n'ar trebui să lipsească din nici o casă sau familie.

A se păzi de imitațiunile mai puțin valoroase.

[6] 5-12

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru blserici și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[480] 1-

De vânzare.

Mai mult vin bun de masă din 1896 se vinde din mână liberă cu preț foarte moderat.

Informațiuni mai deaproape dă administrațiunea „Tribunei“.

[470] 2—4

Vin!
Vin!
Vin!

Cei-ce doresc a cumpăra vin bun, natural, în fața aurului, cu deosebire cei-ce au ospete, petreceri, apoi cărcimarii dela sate, să se adreseze la subscrisul. Vând vin curat, natural în ori-ce cantitate: litra cu 30 cr.

Moise Oprișiu,

negustor,

Armeni (Örményszék) p. u. Ladamos.

[864] 2—2

Betia

curabilă prin antibiotinul*) aplicat în numeroase cazuri cu succes strălucit. Nenumărate scrisori de mulțumită de ale vindecărilor se trimit la dorință franco spre vedere. — Se poate ca bețivului, fiind fără gust, și fără ca să știe. — O doză: 2 fl. 20 cr., o doză dublă, pentru pătimași vechi 4 fl. 40 cr., contra sumei din urmă trimise anticipative franco.

Se capătă: „Farmacia la Vulturul“, Lugoj, nr. 112.

*) numele protegiat. [2442] 11—12

A apărut la „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiiu

Cartea Stuparilor săteni

de Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea „Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școalele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu.

Este de importanță

a atrage de nou atențiunea, din prilejul sezonului de carnaval și teatru, că recunoscut cele mai bune pudre, pomăduri, parfumuri, fere de ars përul, perii de dinți, etc. se capătă la [443] 2—4

Parfumeria Meltzer, strada Cîsnădiei, casa comandei de corp

și

Daniel Meltzer jun., strada Gușteriței.

Trimiterea prin postă se face cu discrețiune.

4 medallii de aur, 18 de argint, 30 diplome de onoare și de recunoștință.

Fluid de restituțiune

I. al lui Kwizda, apă de spălat pentru cai, cu privilegiu ces. și reg.

Prețul unei butelii 1 fl. 40 cr. v, a.

Folosită de 35 de ani în grajdurile de curte princiare, în grajdurile mai mari militare și civile, pentru întărire înainte și restituire după strapațe mari, la scrintituri, înțepenirea vineilor etc. face capabil calul la prestațiuni excelente în training.

Veritabilă numai cu marca de scutire de mai sus, se află în toate apotecile și drogueriile Austro-Ungariei. [1182] 32—40

Deposit principal

FRANZ JOH. KWIZDA,

furnisor de curte ces. și reg. și reg. român.

Apotecar de cerc, Korneuburg, lângă Viena.

Doriți se cetiți

un interesant Roman?

Vi-se recomandă

„Castelul din Carpați“

— Roman din vieța poporului românesc din Ardeal. —

de

Jules Verne.

Premiat de „Academia franceză“.

Traducere, — unica autorisată de editorul proprietar francez — făcută de

Victor Onișor.

Acest volum apărut tocmai acum, are 255+XII. pagini, în octav mare, de o eleganță rară la cărțile românești, și este împodobit cu

26 ilustrațiuni

admirabile, executate după clișeuri din Paris.

Prețul:

Edițiunea populară: 80 cr. + 5 cr. porto postal.

Edițiunea de lux: 1 fl. 20 cr. + 10 cr. porto.

Edițiunea de lux compactat: 2 fl. + 10 cr. porto.

Cel mai potrivit cadou e un „Castel“.

A se adresa direct la

Librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni,

Sibiiu, strada Poplăcii nr. 15.